

Здається, мрія відвідати Париж і знайти бабусин скарб народилася разом з Антоськом.

— Мо-о-не! — видав він своє перше слово.

— Моне? Ти чув, Гено? — крикнула чоловікові здивована мама й схилилася над сином, сподіваючись почути ще щось цікавеньке.

Але малюк заचाївся.

— А чому не Дю-ма-а? — весело запитала вона.

— Дю-ма! — охоче відгукнулося маля.

— Гено, га, Ген! Ходи-но сюди! Моне, Дюма! Ось тобі й гени!

— Го-ген! — покликало немовля татка наступного дня.

Батьки завмерли. Незбагнений потяг їхнього сина до французьких слів був, без сумніву, якимось таємничим і важливим знаком.

Тато Гена урочисто витягнувся, а мама Маша злегка напружилася, побоюючись бесіди про французьких імпресіоністів. Зовсім далекі від мистецтва, щасливі батьки Антонка навряд чи відрізняли б Мане від Моне, а Го-гена — від Ван-Гога. Адже мешкали вони аж ніяк не на

Монмартрі¹, а в невеликому будиночку на околиці Кривого Рогу й працювали в складальному цеху на Криво-ріжрудмаші. Гена — налагодником, Маша — операторкою. А Париж вони бачили тільки на позовклomu знімку Ейфелевої вежі, пришпиленому до шпалер на кухні.

Щоправда, навпроти дитячого ліжечка дійсно висіла копія «Ставка в Монжероні»² Клода Моне. Як і коли картина з'явилася на цій стіні, ніхто вже не пам'ятав, зате добре знали про місце, зображене на ній.

Про цей ставок у Монжероні часто й барвисто розповідала родичка Кузьменків, Ганна Петрівна Щербініна, яку з належним французьким шармом називали бабусею Анні. Старенька й мала до Франції безпосередній стосунок як корінна парижанка із сім'ї емігрантів першої хвилі, що мешкали колись на *rive*³ Дарю в Парижі.

Ганна Петрівна годинами могла розповідати про Моне й про те, як він створював «Ставок у Монжероні» для відомого крамаря й поціновувача живопису Ернеста Ошеде: саме він запросив художника до свого маєтку попрацювати, замовивши серію декоративних витворів для інтер'єру. Клод Моне завзято вхопився за роботу, адже його дружина Камілла тоді хворіла, а з грошима було скрутно.

Ошеде весь час вештався десь у справах, залишаючи вдома симпатичну молоду дружину Алісу й чотирьох

¹ Монмартр — 130-метровий пагорб на півночі Парижа, найвища точка міста. Престижний район, де гуртуються митці. (Прим. ред.)

² Монжерон — місто та муніципалітет у Франції, приблизно за 19 км на південний схід від Парижа. (Прим. ред.)

³ *Rive* (франц.) — вулиця. (Тут і далі прим. авт., якщо не вказано інакше.)

дітей. Невдовзі в Клода знайшлося безліч спільних тем для бесід із привабливою жінкою. Іноді Аліса позувала Моне з парасолькою й у капелюшку десь у садочку, як-от біля кущів рожевої гортензії.

— Після смерті Камілли ця маленька чорнява жіночка піклуватиметься про Моне та його дітей. Вони нарешті одружаться й проживуть разом тридцять щасливих років, — зазвичай розказувала бабуся й мрійливо дивилася на картину. — Моне був ловцем світла, — замислено провадила старенька, і слухачі мимоволі придивлялися до зблідлої від часу копії. Намагалися відшукати те світло серед безладних рудуватих відблисків. «Мазня якась! Усе зливається. І не розбереш до пуття: чи то дерева, чи то вода з місячною доріжкою», — думали вони, але не давали знака.

— Та-а-а-к... — багатозначно бурмотіли псевдопоціновувачі й удавали, що їм до вподоби картина.

Анні розчаровано зітхала, спостерігаючи за виразом їхніх дурнуватих зосереджених облич. «Кожен удає, що розуміє, коли потрібно просто любити»¹, — скрушно думала вона та відверталася.

— Підбріхувачі... Якби ж ви дійсно це побачили... — бурмотіла собі під носа бабуся, безжально викриваючи удавальників. — Нема з ким навіть про Моне побесідувати, — і в тихому розпачі зникала на кухні, щоб заспокоїти болісне відчуття недосконалості світу шматочком пирога, який спекла зведена сестра.

Затим кілька днів вона осудливо мовчала, спонукаючи родичів до докорів сумління та осягнення істинного

¹ Слова К. Моне щодо критиків та поціновувачів його творчості.

мистецтва. Утім, родичі не переймалися. Їм вистачало гордості й за свої непересічні досягнення.

Приміром, батько Гени, Іван Михайлович Кузьменко, працював таксистом, але у вільний час власноруч збирав автомобілі! За кілька років змайстрував три дива техніки. Чотириколісні страховиська, зроблені з різнокольорових шматків заліза, дмухали вогнем і деренчали всіма коліщатками, але чомусь не рухалися з місця. «От-от поїдуть», — запевняв Михалич і, попри нерухомість рухомого складу, натхненно пірнав під капот, щоб це довести.

Бабуся Антося по батьку, Варвара Петрівна, теж могла б утерти носа французькому імпресіоністові. Вона готувала такі пухкі вареники, смачні борщі та хрумкі деруни, що навіть критично налаштована корінна парижанка припинала язичка й нетерпляче глитала слинки, мовчки спостерігаючи за тим, як спритно Варвара керувала напрямком своїх кулінарних вітрів.

Їхну невістку Машу, маму Антона, теж уважали особистістю вельми видатною. Володарка стрункої фігури, розкішного світло-русявого волосся й виразних блакитних очей, вона свого часу перемогла в міському конкурсі краси (її портрет і досі висів за склом у місцевому кінотеатрі). Гена, звичайно, шалено пишався переможницею, але ще більше ревнував її. Знічев'я на останньому триместрі вагітності Марічка навчилася плести коси. Навіть курси косоплетіння відвідала. Уміла тепер і колосок, і риб'ячий хвіст, і равлика, і по колу, і навскоси, кошиком і фонтаном, водоспадом і каскадом. За кілька місяців стала гуру косоплетіння й навіть надбала клієнтуру.